

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Meldahlsgade 1
DK 1613 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Holbergsgade 6
1057 København K

Att.: Lone Pinnerup Frederiksen (lopfr@fvm.dk) samt (eui@fvm.dk)

§2-høring om Europa-Kommissionens meddelelse om en europæisk handlingsplan for gødning

Landbrug & Fødevarer fremsender hermed svar på Fødevareministeriets høring (L23-26 og L24-26) om Europa-Kommissionens meddelelse om en europæisk handlingsplan for gødning, som blev sendt i §2-høring den 1. juni 2026.

Landbrug & Fødevarer hilser det generelt velkomment, at Europa-Kommissionen reagerer på de markant stigende gødningspriser som følge af energikrisen, der primært er udløst af krigen i Mellemøsten. Nedenfor følger en kort beskrivelse af Landbrug & Fødevarers holdning til de mest relevante initiativer, som beskrevet i det vedlagte bilag.

Landbrug & Fødevarer ser frem til senere at kunne levere mere uddybende bemærkninger. Det kan blandt andet være i forbindelse med Europa-Kommissionens konkretisering af de enkelte forslag og initiativer.

I. Forbedring af landmændenes adgang til billigere gødning: kortsigtede tiltag

1. Støtte via den fælles landbrugspolitik

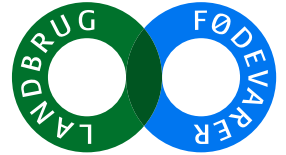
Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen lægger op til at yde målrettet ekstraordinær støtte til de hårdest ramte landmænd gennem eksisterende instrumenter under den fælles landbrugspolitik og foreslå en målrettet CAP-pakke, som gør det muligt for medlemslandene at udnytte den støtte, der er til rådighed under de gældende strategiske CAP-planer, bedst muligt. Dette kan omfatte en ny likviditetsordning, forhøjede forudbetalinger, en ny eller justeret bio-ordning, en miljø- og klimaforanstaltning i landbruget med henblik på at øge gødningseffektiviteten samt investeringsforanstaltninger til støtte for en mere effektiv anvendelse af gødning.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer anerkender Europa-Kommissionens ønske om at hjælpe landmændene gennem udnyttelse af de instrumenter, der er til rådighed under den fælles landbrugspolitik. Landbrug & Fødevarer vil blandt andet gerne drøfte mulighederne for at udforme en bio-ordning eller investeringsstøtteordning, der belønner en bedre gødningseffektivitet.

I forhold til muligheden for at udnytte landbrugsreserven med henblik på at sikre en bedre likviditet hos landmændene er Landbrug & Fødevarer umiddelbart også positiv, og forventer at Danmark modtager sin andel af en fordeling af reserven, der svarer til den danske andel af det gældende landbrugsbudget. Man skal dog notere sig, at effekten – reservens størrelse tage i betragtning – for den enkelte landmand formodentligt vil være begrænset, i den udstrækning at alle EU's landmænd

skal tilgodeses. Endelig skal det i denne forbindelse understreges, at den fordobling af landbrugsreserven, som blandt andet EU's landbrugskommissær har nævnt, ikke må ske gennem anvendelse af den finansielle disciplin, da det vil betyde, at det i praksis er landmændene selv, der finansierer forhøjelsen.

2. Forlængelse af RENURE

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen vil undersøge kortsigtede tiltag, der kan lette anvendelsen af digestat, fx ved at forlænge RENURE-retsakten.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

En udvidelse af RENURE-retsakten, så den også omfatter digestat, vil være et meget positivt tiltag, som Landbrug & Fødevarer har efterspurgt igennem hele processen omkring opdateringen af EU's nitratdirektiv. Landbrug & Fødevarer bakker derfor klart op om, at Kommissionen nu vil undersøge mulighederne for at udvide retsakten og dermed skabe bedre rammer for anvendelsen af blandt andet afgasset husdyrgødning.

4. Midlertidig statsstøtte

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen har givet mulighed for at give midlertidig statsstøtte til primærproducenter i landbruget, der er berørt af krisen i Mellemøsten.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer er meget forbeholdne overfor denne mulighed. Det har allerede vist sig, at en række af EU's medlemslande har udnyttet muligheden og flere har varslet, at de vil følge. Det vil bidrage til en urimelig konkurrenceforvridning mellem landmænd i forskellige lande.

5. Biogas- og biomethanprojekter

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen vil støtte biogas- og biomethanprojekter og afhjælpe flaskehalse i forhold til finansiering, opskalering, tilladelser og transport i overensstemmelse med AccelerateEU-meddelelsen.

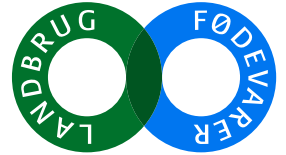
Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer kan kun bifalde et endnu større fokus på koblingen mellem fødevarer- og energiproduktion. Ved at understøtte synergierne, som er særligt udtalt for produktionen af biogas, kan man både styrke udnyttelsen af husdyrgødning og andre restprodukter fra fødevarerhvervet samt bidrage til en mere robust europæisk forsyning af genanvendelsen af næringsstoffer til gødning. Det er derfor helt afgørende, at Kommissionen nu går ind og ser på, hvordan den europæiske biogasproduktion kan accelereres yderligere, hvor hurtigere tilladelser for etablering af nye anlæg og udvidelse af eksisterende spiller en vigtig rolle.

6. Handelstiltag for at øge udbuddet

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen vil, hvor det er juridisk og økonomisk velbegrundet og berettiget af markedsvilkårene, overveje yderligere handelstiltag for at forbedre adgangen til gødning fra en bredere

kreds af leverandører, samtidig med at der tages hensyn til situationen for de indenlandske producenter og for sårbare lande, der er afhængige af importeret gødning.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer kan støtte delforslaget om at sikre et større udbud af gødning fra tredjelande, da landbrugsproduktionen i EU er kritisk afhængig af inputs som gødning. Situationen p.t. er kritisk på grund af den begrænsede mængde gødning produceret i EU i kombination med den begrænsede mængde importeret gødning fra tredjelande. Det er i indeværende år besluttet midlertidigt for en etårig periode at suspendere toldsatsen for visse gødningstyper og input til gødningsproduktion under en række nærmere specificerede KN-koder op til visse maksimale mængder. Denne midlertidige suspension bør forlænges indtil det er dokumenteret, at der ikke længere er et opadgående tryk på gødningspriserne. Samtidig bør eksisterende antidumping-told på import fra visse gødningsproducerende tredjelande midlertidigt afvikles med henvisning til den kritiske globale gødningsforsyning.

7. *Aktivering af det indre markeds nødsituationstilstand*

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen vil om nødvendigt overveje at foreslå aktivering af det indre markeds årvågenheds- eller nødsituationstilstand i overensstemmelse med forordningen om det indre markeds nødsituationer og robusthed.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer hilser det velkomment, at Europa-Kommissionen har fokus på overvågning af det indre marked med henblik på at sikre forsyningssituationen.

II. Tiltag til støtte for tilgængeligheden af gødning: strukturelle initiativer

8. *Diversificering af gødningsstoffer*

Kort beskrivelse

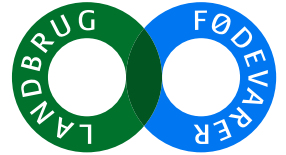
Europa-Kommissionen ønsker at fremme en diversificering af kilder til ammoniak, urinstof og andre gødningsstoffer og input i internationale engagementer, undersøge investeringer gennem gensidigt fordelagtige partnerskaber, blandt andet under Global Gateway-strategien og med en Team Europe-tilgang, vurdere risici i forsyningskæderne for EU's adgang til kalium, fosfatsten og relaterede gødningsstoffer samt om nødvendigt identificere tiltag til at styrke forsyningssikkerheden.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer støtter tiltag til at sikre en øget diversificering af kilderne til diverse kritiske gødningsstoffer. Det er essentielt, at dette sker i en fortsat balance mellem henholdsvis adgangen til import af de nødvendige gødningsstoffer fra en bred kreds af tredjelande og en målrettet indsats for at løfte kapaciteten til gødningsproduktion i EU.

EU bør prioritere opbygning af produktion af grøn ammoniak i Europa baseret på vedvarende energi, som et centralt element i diversificeringen – dette styrker både forsyningssikkerhed og klimaindsatsen. Diversificering bør ikke alene fokusere på geografisk spredning af leverandører, men også på et teknologisk skifte fra fossil til elektrificeret (PtX-baseret) produktion af ammoniak.

Der er behov for markedsmekanismer, der understøtter efterspørgslen på grøn gødning, herunder modeller, som sikrer langsigtet investeringssikkerhed i produktion af grøn ammoniak. Dette kan fx

være CfD-lignende modeller (Contracts for Difference), der etablerer et økonomisk sikkerhedsnet og reducerer risikoen for både kort- og langsigtede investeringer, da prisforskellen til konventionelle fossile produkter ellers hæmmer skalering i EU.

EU bør bygge fremtidige strategier på konkrete demonstrationsprojekter og industrielle erfaringer, herunder projekter som REDDAP, der viser skalerbar produktion af grøn ammoniak på en dynamisk måde, der understøtter vores elnet i stedet for at belaste det. Erfaringer fra blandt andet EUDP peger på behovet for at bringe løsninger fra demonstration til marked gennem målrettede markedsmekanismer.

11. Definition af biobaserede organiske gødningsstoffer

Kort beskrivelse

For at bane vejen for førende markeder for biobaserede gødningsprodukter og lavemissionsprodukter vil Europa-Kommissionen undersøge mulighederne for at definere biobaserede (organiske) gødningsstoffer og mineralske lavemissionsgødninger, undersøge krav til iblanding og mærkningsmekanismer samt gennemgå regulatoriske flaskehalse i affaldsrammedirektivet, forordningen om gødningsprodukter, forordningen om animalske biprodukter og lovgivningen om cirkulær økonomi.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer støtter udviklingen af markedet for både biobaserede gødningsprodukter og lavemissionsprodukter. Det er nødvendigt at styrke efterspørgslen for at fremme markedet for nye gødningsprodukter, og det er derfor relevant at undersøge forskellige markedsincitamentter. Landbrug & Fødevarer støtter desuden, at EU gennemgår uhensigtsmæssig regulering og unødvendige administrative byrder i krydsfeltet mellem affald, produkter, biprodukter og animalske biprodukter. Landbrug & Fødevarer ser frem til, at Kommissionens forslag til en lov om cirkulær økonomi i efteråret 2026 adresserer disse udfordringer.

13. Genbrug af fosfor og kvælstof i spildevand

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen vil støtte det videre arbejde med en kombineret minimumsgrad for genbrug og genanvendelse af fosfor fra spildevandsslam og byspildevand samt vurdere behovet for mål for kvælstof.

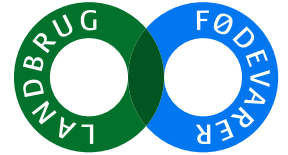
Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer støtter, at der på EU-niveau fastsættes mål for genanvendelse af fosfor fra spildevandsslam. Fosfor er et kritisk råstof, og det er derfor vigtigt at sikre reel genanvendelse af fosfor fra spildevandsslam. Det vil samtidig mindske EU's afhængighed af importeret råfosfat og styrke recirkuleringen af næringsstoffer fra by til land.

14. Revision af ETS-direktivet

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen ønsker at revidere ETS-direktivet for at understøtte grundlaget for industriel dekarbonisering under hensyntagen blandt andet til den særlige situation i gødningsværdikæden, fortsætte dialogen med gødningsindustrien for at forbedre dens adgang til finansiering af projekter om dekarboniseret gødningsproduktion samt styrke forskning, innovation og støtte til opskalering af biobaseret gødning og grøn ammoniak.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer hilser ambitionen om at øge egenproduktion og dermed forsyningssikkerhed af gødning inden for EU's grænser velkommen. I det omfang at revisionen af ETS-direktivet ikke fører til øgede krav eller utilsigtede effekter på øvrige virksomheder inden for eller uden for ETS-direktivets virkefelt, vil det være fornuftigt at gøre det nemmere og billigere at producere gødning inden for unionen, og dermed mindske risikoen for mangelsituationer.

III. Tiltag til støtte for landmænd

16. Styrke næringsstoffektiviteten

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen vil udstede nationale CAP-anbefalinger, eventuelt omfattende en særlig overgangsordning for effektivitet med fokus på næringsstoffer. Efterfølgende støtte medlemslandene i udformningen af overgangsforanstaltninger for næringsstofforvaltning, som kan støttes under de nationale og regionale partnerskabsplaner med henblik på at forbedre næringsstoffektiviteten, reducere afhængigheden af mineralsk gødning og/eller yde direkte støtte til landmænd i overgangen til fx biobaserede og lavemissionsgødninger, samt samarbejde med medlemslandene om at styrke landbrugsrådgivningstjenesterne for at understøtte praktiske løsninger på bedriftsniveau.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer er generelt positive over for initiativer, der understøtter en mere effektiv forvaltning af næringsstoffer, herunder tiltag der fremmer teknologisk udvikling og anvendelsen af biobaserede gødninger. En styrket næringsstoffektivitet er central både for at reducere miljøpåvirkningen og for at sikre en konkurrencedygtig landbrugsproduktion. Det er samtidig afgørende, at eventuelle overgangsordninger og støtteinstrumenter målrettes løsninger, der reelt forbedrer næringsstofudnyttelsen på bedriftsniveau. I den sammenhæng bør støtte til landbrugsrådgivning have et klart fokus på implementering og anvendelse af ny teknologi og driftspraksis, der kan optimere udnyttelsen af næringsstoffer. Landbrug & Fødevarer finder det væsentligt, at rådgivningen ikke primært anvendes til at understøtte eksisterende obligatoriske krav om gødningsplanlægning, men i stedet bidrager til at løfte landmændenes muligheder for at arbejde mere præcist, datadrevet og effektivt med næringsstofforvaltning.

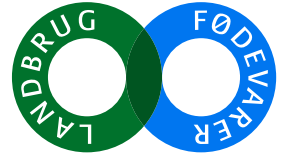
17. Udmøntning af nitratdirektivet i relation til udbringning af gødning

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen ønsker at fremme en forholdsmæssig gennemførelse af nitratdirektivet for så vidt angår kalenderbestemte landbrugspraksisser, bedre tilpasset de ændrede klimaforhold, for at muliggøre den mest hensigtsmæssige udbringning af husdyrgødning, digestat og gødning.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer er enige i behovet for at undersøge mere fleksible rammer i nitratdirektivet, og har blandt andet støttet om forslag om RENURE (se punkt 2). Dog er det vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at der fortsat som i det eksisterende nitratdirektiv er ens rammevilkår på tværs af medlemslandene, så der ikke skabes konkurrenceforvridende forhold. Specifikt i forhold til kalenderbestemte landbrugspraksisser er det de enkelte medlemslande, der fastsætter perioder, hvor tilførsel af gødning til jorden er u hensigtsmæssig/forbudt. Det er derfor i høj grad en national diskussion at sikre, at datobestemte krav er rimelige.

18. Certificeringsmetoder for 'carbon farming'

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen foreslår at vedtage certificeringsmetoder for carbon farming, der fremmer projekter baseret på effektiv anvendelse af gødning og brugen af biobaserede og lavemissionsgødninger gennem et udvidet anvendelsesområde og additionalitet.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer kan bakke op om at udvide anvendelsesområdet (ud over egentlig carbon farming) og additionalitetskravet i forbindelse med de indsatser, der er inkluderet under CRCF.

IV. Styrkelse af gennemsigtighed, dialog og det politiske evidensgrundlag på tværs af gødningsforsyningskæden

22. Markedsobservatorium for gødning

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen ønsker at styrke overvågningen gennem et 'Fertilisers Market Observatory' som platform for markedsinformation, priser og lagre.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer kan støtte etableringen af et markedsobservatorium, hvis det kan bidrage til øget gennemsigtighed, under den forudsætning, at systemet kan indrettes, så man ikke pålægger erhvervet nye administrative omkostninger.

23. Overvæltning af klimaafgifter i gødningspriserne

Kort beskrivelse

Europa-Kommissionen vil vurdere, i hvilket omfang CBAM- og ETS-relaterede omkostninger overvælttes i de gødningspriser, som landmænd betaler, og styrke evidensgrundlaget for prisudviklingen på bedriftsniveau.

Landbrug & Fødevarers vurdering og holdning

Landbrug & Fødevarer støtter delforslaget, da det må forventes, at importørens omkostninger til CBAM-ordningen i forbindelse med import af gødning fra tredjelande vil væltes over på kunderne, det vil sige EU's landmænd. Evidensen bør anvendes som grundlag for at fritage gødning for at være omfattet af CBAM-ordningen.

Med venlig hilsen

Niels Lindberg Madsen